



DR. SIMÁNDI SZILVIA
DR. OSZLÁNCZI TÍMEA

Közösségszervezés szak az Eszterházy Károly Egyetemen

Az Eszterházy Károly Egyetemen 2017 szeptemberében indult el a közösségszervezés alapszak. Ebben az évben hagyományteremtő szándékkal szervezte meg a Neveléstudományi Intézet Andragógiai és Közművelődési Tanszéke az első szakmai napot,¹ amely az *Eger-Közösség-Együttműködés* elnevezést kapta. A tematikus esemény azóta évente megrendezésre kerül. (1. kép)

Egerben 1975 óta zajlik a közművelődési szakemberek képzése,² és a rendezvény célkitűzései között szerepel, hogy bemutassa a képzés folyamatos tartalmi megújulását és a társadalmi szükségletek kielégítésében betöltött szerepét, továbbá, hogy erősítse az egyetem, a város és a térség szakmai együttműködését egyfajta találkozási pontként. A fókuszban rendszerint a közművelődésben fellelhető „jó gyakorlatok” állnak, ugyanis a tanszék ezen a módon is törekszik arra, hogy hallgatói számára be-



1. kép

mutathassa a szakma színes, gyakorlatias oldalát.

2018-ban, a második szakmai nap³ keretében került sor a Nemzeti Művelődési Intézet és az egyetem együttműködési megállapodásának az aláírására:

a tanszékkel való szoros szakmai együttműködés nyilvános keretek között, írásban is megkötésre került. Röviden a rendezvény programjaiból: a 2018-as szakmai nap során egy ALUMNI rendezvény került megszervezésre, a tanszék

1 **I. Eger-Közösség-Együttműködés (2017):**

Hírlánc: <https://www.youtube.com/watch?v=8DDaTCjGk68>

Líceum Paletta: <http://palettaonline.hu/hirek/eger-kozosseg-egyuttmukodes>

2 Tanszékünk gondozásában jelenleg két képzés áll: a közösségi művelődés osztatlan tanár szak és a közösségszervezés alapszak. A közösségi művelődés osztatlan tanár szakunkon az első beiskolázás 2015 szeptemberében történt, az országban elsőként intézményünkben indult el a szak.

3 **II. Eger-Közösség-Együttműködés (2018):**

Hírlánc: <https://www.youtube.com/watch?v=FfV6Z9JqBk&t=517s>

Eszterházy Körkép: <https://www.youtube.com/watch?v=ShHl5n6IFgs&t=919s>

Líceum Paletta: <http://palettaonline.hu/hirek/eger-kozosseg-egyuttmukodes-2344>

Nemzeti Művelődési Intézet honlapja: Együttműködési megállapodás: <https://nmi.hu/2018/03/28/egyetemi-szakmai-napon-kottetett-meg-egerben-az-uj-egyuttmukodesi-megallapodas/>

volt hallgatói álltak a rendezvény középpontjában, akik sikereikről, szakmai pályafutásukról meséltek a rendezvény közönségének. A közművelődés, valamint a felnőttképzés területén kiemelkedő szakmai teljesítményt elérő volt hallgatóink példaként jelentek meg a képzésben résztvevő hallgatók előtt. Az eseményen egykori hallgatónk kezdeményezése⁴ is bemutatásra került: Acsa kistélepülés közösségét mutatta be egy közösségi fotókiállítás válogatott képanyagából. Örömmel szolgált, hogy a település polgármestere is megtisztelte a rendezvényt, és büszkén méltatta hallgatóink körében a település közösségében megvalósított kezdeményezést. (2. kép)

2019-ben, a harmadik rendezvényünkön⁵ a szakmai gyakorlat került a középpontba, a meghívott előadók a tereptanáraink köréből kerültek ki. Külön öröm volt számunkra, hogy az eseményre közművelődési munkatárs szakon



3. kép

tanuló középiskolás diákok is ellátogattak Budapestről.

2020-ban a negyedik rendezvényünk⁶ a pandémiás helyzetre való tekintettel online formában került megvalósításra, és az „Offline és online – Jó gyakorlatok a közösségi művelődésben – a helyi közösségek aktív bevonása” címet kapta. Rendezvényünk keretei kö-

zött három település – Bélapátfalva, Cegléd, Nagyréde – szakmai munkája került bemutatásra elismert közművelődési szakemberek tolmácsolásában. Az ezt követő pódiumbeszélgetés keretei között pedig már kimondottan a járványügyi helyzet szakmai kihívásaira adott válaszaikat mutatták be a szakemberek. Fontosnak tartjuk, hogy ezen kihívásokra is reagáljon tanszékünk és képzésünk. Előzményként elmondható, hogy 2020 májusában a koronavírus-helyzet adta aktualitás kapcsán élő online szakmai beszélgetést⁷ szerveztünk „Közösségszervezés járvány idején” címmel. Közművelődési szakemberekkel beszélgettünk a szakmát érintő aktuális kérdésekről: Milyen kihívásokkal kell megküzdeni a közösségi művelődésben a járvány idején? Milyen új feladatokat hozott a megváltozott helyzet? Hogyan tudjuk online szervezni a közösségeinket? A visszajelzések azt mutatták, hogy a közösségi művelődésben dolgozók és a hallgatók is nagyon hasznosnak és inspirálónak találták a beszélgetést. (3. kép)



2. kép

4 Gulyás Sándor (2018): Egy kistélepülés közösségek képekben – közösségi kiállítás. Kulturális Szemle. 1. sz. 57-60. p.

5 III. Eger-Közösség-Együttműködés (2019): Eszterházy körkép: <https://www.youtube.com/watch?v=ShHl5n6IFgs&t=942s>

6 IV. Eger-Közösség-Együttműködés (2020): Online: <https://www.youtube.com/watch?v=4agwVdsRGMA>
Eszterházy Körkép: <https://www.youtube.com/watch?v=WSL9LSISBSQ>

7 Közösségi művelődés járvány idején 2020. 05.13.
<https://www.youtube.com/watch?v=WlHW7J4N8II>

Előzetes terveink alapján 2021 márciusában – az ötödik rendezvényünk során – az első végzett évfolyam szakmai elhelyezkedését vesszük górcső alá.

A képzési és kimeneti követelményekben meghatározott 80 órás *szakmai gyakorlat* teljesítésére a negyedik, míg a szakirányhoz kötődő 160 órás gyakorlat teljesítésére az ötödik félévben kerül sor. A gyakorlati helyek, illetve a szakmai gyakorlatot vezető tereptanárok kiválasztásakor a hallgatóink jelentős előnyökkel bírnak, hiszen a képzés során már számos alkalommal nyílik lehetőségük arra, hogy azokat megismerhessék. Az első évfolyamtól kezdve több kurzus keretében is külső helyszíneken kerül sor az óra megtartására, vagy elismert gyakorlati szakemberek segítik az elméleti ismeretek elmélyítését. Tanszékünk kiterjedt kapcsolatrendszere révén hallgatóink választási lehetősége is jelentős, hiszen az állami, önkormányzati fenntartású intézményeken, színtereken túl a civil szektorban, illetőleg piaci területéről is kínálunk számukra gyakorlati helyszíneket. Hallgatóink jellemzően Heves megyei szervezeteknél töltik gyakorlatukat, de több esetben a környékbeli megyék is (Borsod-Abaúj-Zemplén megye, Nógrád megye) megjelennek választott gyakorlati helyként. Szinte valamennyi félévben Pest megye, illetőleg Budapest is szerepel aktuális terepként. A 160 órás gyakorlati képzésen már a hallgatók az egyes szakirányoknak megfelelő intézmények, szervezetek széles kínálatából választanak. Egyre növekszik a civil szférában, illetve a közigazgatás egyes szakigazgatási területein gyakorlatot teljesíteni kívánó hallgatók száma is. A már fentebb bemutatott, minden évben megrendezésre kerülő „Eger–Közösség–Együttműködés” elnevezé-

sű szakmai programunk is kiváló lehetőség arra, hogy az alsóbb éves, gyakorlati helyszín- és tereptanár-választás előtt álló hallgatók jobban megalapozzák a döntésüket azáltal, hogy egy hosszabb szakmai előadás keretein belül mélyebben megismerhetik leendő szakmai vezetőjüket. A tevékenység bemutatása révén bepillantást nyerhetnek az intézmény, színtér szakmai munkájába, a település helyi adottságaihoz rendelt tevékenységbe. A külső szakmai gyakorlat kapcsán a kapcsolatteremtést, a szerződéskötést, a felek közötti közvetítést tanszékünk részéről kijelölt oktató gyakorlati koordinátorként látja el. A közösségszervezés BA szakos hallgatók esetében a szakmai gyakorlat adminisztrációja tekintetében az Eszterházy Károly Egyetem külső szakmai gyakorlatot támogató elektronikus rendszerét használja.

Széleskörű együttműködéseink közül külön kiemelésre érdemesnek tartjuk a *Nemzeti Művelődési Intézettel* való kapcsolatunkat. A Nemzeti Művelődési Intézet Heves Megyei Igazgatóságával az együttműködésünk szoros és gyümölcsöző, amelyet az alábbi példa is jól szemléltet. Megítélésünk szerint mintaprojektként is értékelhető a Közművelődési mentorok elnevezésű tanfolyam, amely a Nemzeti Művelődési Intézet Nonprofit Közhasznú Kft. projektjének a keretében valósult meg.

A 2018-ban indult projekt első részében az akkori Nemzeti Művelődési Intézet Heves Megyei Iroda, Kulturakutatói és Képzési Igazgatóság munkatársainak együttműködésében és az Eszterházy Károly Egyetem oktatóinak közreműködésével a Heves megyében kiemelkedő közösségi munkát végző közművelődési szakemberekkel és intézményeikkel (Noszvaj, Bél-

apátfalva, Egerszalók, Felsőtárkány települések) ismerkedhettek meg a résztvevők tanulmányutak keretében.⁸ Egyúttal az intézetnek mint országos közművelődési feladatot ellátó szervezetnek a tevékenységéről és szakmai koncepciójáról is árnyaltabb képet kaptak a résztvevők.

Ezt követően a gyakorlati települési értéktárás munkát két településen, Belpátfalván és Verpeléten indult el hallgatók bevonásával. A tanfolyamon résztvevő hallgatók terepmunkáját – mint helyi mentor – Verpeléten a Petőfi Sándor Községi Ház és Könyvtár, Belpátfalván a KulTurDia Belpátfalvai Kulturális, Turisztikai és Média Nonprofit Kft. vezetői segítették. A két település kiválasztásában meghatározó szempont volt a jó partneri és szakmai együttműködés, valamint a megkezdett helyi értéktáró munkának az erősítése. 2019 májusában került sor a Líceum könyvtártermében a hallgatóink települési értéktáró munkájának nyilvános bemutatójára, amelynek keretében a hallgatók a meghívott vendégek előtt prezentálhatták munkájukat és eredményeiket kisfilmek és kiselőadások formájában. Az elkészített interjúk és a kitöltött kérdőívek alapján a kormányrendeletben rögzített formai és tartalmi követelmények figyelembevételével valós értéktári előterjesztéseket készítettek a hallgatók. (Bővebben lásd: *Simándi Szilvia – Kelemen Éva (2019): Értéktárás a közművelődésben egyetemisták bevonásával. Acta Universitatis De Carolo Eszterházy Nominatae Sectio Paedagogica. 42. 135-141.*) Az eseményre ellátogatott a Heves Megyei Értéktár Bizottság elnöke is, aki elismerően méltatta hallgatóink munkáját, és kiemelte a szakma és a felsőoktatás közötti szoros együttműködést.

8 Intézménylátogatás:

Nemzeti Művelődési Intézet honlapja: <https://nmi.hu/projekt-hir/tanfolyam-a-kozsosegi-muvelodes-leendo-szakembereinek/>
Nemzeti Művelődési Intézet honlapja: <https://nmi.hu/projekt-hir/intezmenylatogatasokon-a-masodeves-egyetemi-hallgatok/>



4. kép

Az eseményről a Heves Megyei Hírlap, továbbá a Líceum TV is beszámolt.⁹ Az értékfeltáró munka jelenleg Ostoroson, majd hamarosan Demjén településen folytatódik. (4. kép)

A tanszék többféle módon is rekrutálja a város életében megjelenni, amelyet szintén néhány példával szemléltetünk.

2018-ban a „Közösségi művelődés” c. tantárgy keretében arra vállalkoztunk a hallgatóinkkal, hogy a Berva-völgynek – azon belül is prioritást adva az „ötös lakótelepnek” – az egykori közösségi életét, illetve a művelődő kisközösségeit feltérképezzük. A nevezett kurzus többek között ahhoz járult hozzá, hogy egy – kezdetben viszonylag zárt – lakóközösségnek (településrésznek) a közösségi alapú feltáró módszereit a gyakorlatban is megismerjék a hallgatók. Összeállítástunkat korlennyomatnak és időutazásnak is tekinthetjük. Bizonyos történetek már csak az idősebb generáció emlékezetében élnek, ezért a hajdani közösségi élet megisme-

réséhez egyfelől a legélménygazdagabb utat választottuk: a közösségi beszélgetés és a közösségi interjú módszerére építettünk. A kérdéseink a helyi közérzetre, az egyén és a közösség kapcsolatára, a szabadidős és a kulturális életre, illetve a bervei identitásra irányultak. Munkánkkal egyfajta betekintést kerestünk a hajdani közösségi életbe, a múlt és a jelen találkozására, melynek eredménye kötet formájában is megjelent (*Simándi Szilvia – Papp Ildikó: Közösségi élet egykor a Berva-völgyben: Emlékek, közösségek, életképek. Eger, Líceum Kiadó*). A kötet bemutatójára 2019-ben a Berva-völgyi Közösségi Házban került sor. (5. kép)

A képzés során hallgatóink betekintést nyerhetnek szektorközi együttműködésekbe is, például a helyi vállalkozások lehetőségeire a lokális közösségépítésben. World café-t rendeztünk a Manooka Kávézóban, arra a kérdésre keresve a választ, hogyan tud egy vállalkozás közösségi szemlélettel működni. Szintén bemutatásra kerülnek a

civil szektorral való példaértékű partneri kapcsolatok, a civil szféra kapcsolódó tevékenységének szemléltetése „jó gyakorlatok” által, és hallgatóink figyelmét az egyetemi évek alatt végzett önkéntes munka munkaerő-piacon való kamatoztathatóságának lehetőségére és jelentőségére is felhívjuk.

A generációk közötti párbeszéd erősítését szolgálja az a programunk is, mely az idős korosztály megszólítását tűzte ki céljául: programszervezés idősek napközi otthonában.

Mindemellett megelőzzük a fiatal korosztályt is: tanszékünk a Kutatók Éjszakája programon kifejezetten a középiskolás korosztálynak készül programmal. A „Fiatalok a közösségért, közösség a fiatalokért” elnevezésű szakmai program célja, hogy a középiskolásoknak és az (ifjúsági) közösségek iránt érdeklődőknek interaktív betekintést nyújtson a nemformális keretek

MEGHÍVÓ



SZERETETTEL VÁRJUK ÖNÖKET A

**KÖZÖSSÉGI ÉLET EGYKOR A BERVA-VÖLGYBEN
EMLÉKÉPEK, KÖZÖSSÉGEK, ÉLETKÉPEK**

CÍMŰ KÖTET BEMUTATÓJÁRA

ELŐADÓK:

DR. SIMÁNDI SZILVIA
EKE ANDRAGÓGIA ÉS KÖZMŰVELŐDÉSI TANSZÉK
EGYETEMI DOCENS

PAPP ILDIKÓ
BERVA-VÖLGYI EGYESÜLET ELNOKE

2019. DECEMBER 19. 16:00 CSÜTÖRTÖK
A BERVA KÖZÖSSÉGI HÁZBAN
3300 Eger 1. sz. lakótelep 9.épület
az Óvoda alatt a „Koccintó” Kávézó helyén

5. kép

9 Értékfeltárás:

Líceum TV: Fókuszban a közösségszervezés (2019)

<https://www.youtube.com/watch?v=ARuDqe6Z99M>

Heves Megyei Hírlap: Harminchat belapátfalvi értéket térképeztek fel az egri egyetemisták

<https://www.heol.hu/kozelet/helyi-kozelet/harminchat-belapattfalvi-erteket-terkepeztek-fel-az-egri-egyetemistak-1728170/>

Nemzeti Művelődési Intézet honlapja: <https://nmi.hu/megyei-iroda-hir/gyakorlati-ertekfeltaras/>

között zajló közösségi programokba, élménygazdag, fiatalokat megszólító programelemek keresztlátogatásán keresztül. Az esemény folyamán a tanszék kutatási profilja mellett *szakjainkat is népszerűsítjük* az érdeklődő diákok körében.

Az Andragógiai és Közművelődési Tanszék beiskolázási körzetét főként az észak-magyarországi régió adja. Képzéseinket az egyetem által szervezett központi nyílt napon túl középiskolákban is népszerűsítjük pályorientációs rendezvényeken, illetve több alkalommal a Nemzeti Művelődési Intézettel közösen is sor került a szak bemutatására.¹⁰ Tapasztalataink alapján a képzésben résztvevő hallgatók elégedettsége – ajánlásuk révén – újabb hallgatókat hoz, amely a felvételi jelentkezéskor is érzékelhető.

Hallgatóinkkal az *egyetem falain belül* is igyekszünk látványosan

megjelenni, további példák erre az Eger–Közösség–Együttműködés szakmai rendezvényünk mellett a hallgatók által létrehozott közösségi kiállítás az Érsekkerti Épület lépcsőházában, vagy a rögtönzött faliújság, ahol hallgatóink munkái és gondolatai jelentek meg.

A hallgatói életet színesítik a szakestek és a hallgatói rendezvények. 2020-ban az első végzett évfolyam búcsúztatójára sajnos csak online keretek között kerülhetett sor. Az eseményre digitális tablóképet készítettünk útravaló emlékként.

Építünk a Nemzeti Művelődési Intézet Közművelődési szakfejlesztési munkacsoportja által kidolgozott irányelvekre. Örömmel szolgálunk, hogy végzett hallgatóink egy gazdag portfólióval hagyták el intézményünket, amelybe az egyes kurzusokba épített esettanulmányokat, a szakmai gyakorlatok so-

rán végzett feladatokat fűzték egybe, egyfajta referenciamunkaként szolgálva a munka világában való elhelyezkedésük során.

A bemutatott gyakorlati kezdeményezésekkel azt kívántuk szemléltetni, hogy tanszékünk kiemelten fontosnak tartja, hogy hallgatóink a képzésük ideje alatt szerteágazó gyakorlati tudásra tessenek szert, illetve lehetőségük legyen szakmai kapcsolatépítésre is. A képzés során szerzett tapasztalatainkat folyamatosan értékeljük, és törekszünk a jó gyakorlatokat beépíteni a képzésbe módszertani óráink keretében. Reményeink szerint ezzel is hozzájárulunk ahhoz, hogy a széleskörű elméleti és gyakorlati képzésben részesülő hallgatóink – mint leendő szakemberek – számára vonzóvá tesszük e területet és valamennyien hosszútávú, vonzó jövőképként tekintenek arra.

¹⁰ **Szakképzés:** Eszterházy Károly Egyetem – Nemzeti Művelődési Intézet
Nemzeti Művelődési Intézet honlapja: <https://nmi.hu/megyei-iroda-hir/karrier-allasborze-az-eszterhazy-karoly-egyetemen/>
Nemzeti Művelődési Intézet honlapja: <https://nmi.hu/megyei-iroda-hir/egyetemek-napja-az-egri-dobo-istvan-gimnaziumban/>

DR. SIMÁNDI SZILVIA PhD habil. 2002-ben okleveles művelődési és felnőttképzési menedzserként végzett a Pécsi Tudományegyetemen. 2010-ben a Debreceni Egyetemen doktorált neveléstudomány tudományterületen. 2006 óta oktat az Eszterházy Károly Egyetemen (korábban főiskolán), 2014 óta a Neveléstudományi Intézet Andragógiai és Közművelődési Tanszékének a vezetője, 2018-tól habilitált egyetemi docense. Az egyetemen a közösségszervezés BA szakfelelőse, a „Közösségi művelődés a társadalmi térben” kutatócsoport vezetője, továbbá az Oktatás és Művelődéstudományi Munkabizottság elnöke. A Kulturális Szemle folyóirat szerkesztőbizottsági tagja.

DR. OSZLÁNCZI TÍMEA dr. jur. 2000-ben végzett jogászként a Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Karán, 2003-ban ugyanott szerzett Társasági szakjogász LL.M. címet, majd 2011-ben a Debreceni Egyetem Humán Tudományok Doktori Iskolában abszolutóriumot. Ügyvédi praxisa mellett 2001 óta óraadó oktató az Eszterházy Károly Egyetem (korábban főiskola) Andragógiai és Közművelődési Tanszékén, majd 2010-től annak főállású oktatója, gyakorlati képzésért felelős koordinátora, a „Közösségi művelődés a társadalmi térben” kutatócsoport tagja. Fő kutatási területe a közművelődés jogi környezetének és intézményrendszerének vizsgálata. 2020 szeptemberétől a Neveléstudományi Intézet Andragógiai és Közművelődési Tanszékének megbízott vezetője.